

NEDERLANDS BLAZERS ENSEMBLE

KAYHAN
KALHOR
BACH
IN PERZIË
GOLDBERG-
VARIATIES
REZA NAMAVAR
NBE.NL

do 2 oktober 20.30 Podium Mozaiek Amsterdam voorpremière
zo 5 oktober 14.30 Grote Kerk Enschede
wo 8 oktober 20.15 Muis Sacrum Arnhem inleiding 19.15
do 9 oktober 20.30 Grand Theatre Groningen inleiding 19.30
vr 10 oktober 20.15 Philharmonie Haarlem inleiding 19.15
za 11 oktober 20.15 Junushoff Wageningen inleiding 19.00
zo 12 oktober 15.00 Paradiso Amsterdam inleiding 14.00
zo 12 oktober 20.30 Theaters Tilburg inleiding 19.30

kemenche	Kayhan Kalhor
fluit	Jeannette Landré
hobo	Bart Schneemann Justine Gerretsen
klarinet	Harmen de Boer Gerrit Boonstra
fagot	Dorian Cooke / Maud van Daal (2 en 9 okt) Marieke Stordiau
saxofoon	Johan van der Linden
hoorn	Laurens Woudenberg Elske Groen
trombone	Alexander Verbeek
bastrombone	Brandt Attema
contrabas	Wilmar de Visser
percussie	Peter Prommel

BACH IN PERZIË

NEDERLANDS BLAZERS ENSEMBLE

KAYHAN KALHOR

De ontmoeting van het NBE met de befaamde Iraanse kemenche speler Kayhan Kalhor zou wel eens een hoogtepunt kunnen worden in de lange reeks van roemruchte NBEconcerten met musici uit andere muziekwerelden. Kayhan Kalhor bedwelmt en betovert met de diepe sonore klank van zijn kemenche, die een beetje lijkt op onze cello. Het NBE combineert de oeroude melodieën uit het vroegere Perzië meteen maar met het beste dat de Westerse klassieke muziek te bieden heeft: de Goldbergvariaties van Bach. De Iraans-Nederlandse componist Reza Namavar heeft alle variaties op eigenzinnige wijze gearrangeerd. Daarnaast heeft hij speciaal voor het NBE zes nieuwe variaties op het welbekende thema van Bach. Kayhan Kahlor speelt op zijn beurt de variaties op het thema op zijn typische Perzische wijze.

compositie	Johann Sebastian Bach, Reza Namavar
programma	Goldbergvariaties BWV 988, 34 variaties
bewerking	Reza Namavar

Voorafgaand aan de concerten in Arnhem, Groningen, Haarlem, Wageningen, Amsterdam en Tilburg verzorgt Saskia Törnqvist een inleiding en het NBE nodigt u na de voorstelling natuurlijk weer van harte uit voor het afterconcert.

Hoe Bach zijn weg vindt in Perzië

'De Iraniër Kayhan Kalhor hoorde ik vrij onlangs voor het eerst via YouTube, waar hij een heel lange solo speelt op zijn *kemanche*, een vedel. Ik ben totaal gegrepen door zijn muziek. Het is adembenemend hoe hij vanuit een simpel melodisch gegeven een enorm betoog opbouwt; alsof hij tegen je spreekt in een heel oude taal die je allang vergeten was maar die je toch nog intuïtief verstaat.'

Jeannette Landré, fluitiste van het Nederlands Blazers Ensemble, komt haast woorden te kort om de geheimzinnige maar toch zo vertrouwde muziek van Kalhor te roemen. Haar bewondering wordt in het Westen door een groeiende schare muzikliefhebbers gedeeld. Daaronder bevinden zich niet de minsten: cellist Yo-Yo Ma werkt al geruime tijd met Kalhor in zijn Zijderoute Ensemble, de Amerikaanse componist John Adams nodigde hem uit voor een solorecital in een van zijn prestigieuze concertseries, in kringen van westerse oude muziekspecialisten gonst steeds vaker zijn naam.

Dit alles roept natuurlijk de nodige bevreemding. Wat verbindt Perzische klassieke muziek met westerse oude muziek? En in het geval van dit programma: wat verbindt Perzische muziek met de *Goldbergvariaties* van J.S. Bach?

Artistiek leider Bart Schneemann hoort de nodige raakvlakken. 'In de kern is het instrument van Kalhor een barokinstrument, helemaal gemaakt voor arpeggio's, versieringen en mooie melodielijnen die sterke, vooral melancholische gemoedstoestanden uitdrukken. Had Bach hem gehoord, dan zou hij wellicht een Cellosuite-achtige compositie voor hem hebben geschreven.'

Affecten en retorica

Waar Schneemann het heeft over 'gemoedstoestanden', sprak men in de barok van 'affecten'. Componisten en uitvoerende musici kenden allemaal de spelregels van de affectenleer zoals die onder andere werd geformuleerd door componist en theoreticus Johannes Mattheson, een gerespecteerde tijdgenoot van Bach. Over het affect 'verdriet' schreef hij bijvoorbeeld dat deze moest worden uitgedrukt door een 'langzame, lome en slaperige melodie, gebroken met veel zuchten'. 'Haat' zou moeten worden uitgedrukt door een 'afstotende, ruwe harmonie en een soortgelijke melodie.'

Verdriet, haat, gelukzaligheid of opwinding; het zijn natuurlijk universele emoties. Tot zover niets nieuws onder de zon. Interessant is wél dat men zowel in de barokmuziek als in de eeuwenlange mondeling overgeleverde muziek van Iran naar vergelijkbare middelen grijpt om die gevoelens over het voetlicht te brengen: de middelen van de retorica.

Zowel Iraanse als westerse barokmusici zingen niet zozeer op hun instrument, ze spréken erop. In het geval van de Perzische klassieke muziek is vaak de oude mystieke poëzie van dichters als Hafez, Rumi, of Saadi een inspiratie voor de melodiebouw, fraseringen en versieringen. Op het gebied van affecten en retorica kunnen musici uit de Perzische wereld en de westerse barokmuziek elkaar dus goed de hand reiken. Tel daarbij de verwantschappen in toonsystemen en de vergelijkbare variatietechnieken, en het feest van muzikale communicatie (en spraakverwarring!) kan beginnen.

Muziek als therapie

Over de *Goldbergvariaties* uit 1741 van Johann Sebastian Bach doet een spannend verhaal de ronde. Bach zou de hemelse Aria en de daaropvolgende dertig variaties hebben geschreven voor Graaf Kaiserling, de Russische ambassadeur aan het Saksische hof en diens huisklavecinist, Johann Gottlieb Goldberg. De graaf, die aan ernstige slapeloosheid leed, werd iedere avond door Goldbergs Bachvertolkingen tot rust gebracht. Uit dankbaarheid zou hij Bach ervoor hebben beloond met honderd Louis d'Or.

Dit verhaal, de wereld in geholpen door de vroege Bachbiograaf Johann Nikolaus Forkel (1749-1818), is hardnekkig blijven rondzingen, al vonden latere Bach-vorsers er nergens harde bewijzen voor. Toch is het de moeite om Forkels verhaal hier te noemen, omdat het de therapeutische werking van muziek op de kaart zet. Dat brengt ons in de Perzische en Arabische wereld, waar tal van muziekgeleerden en geneeskundigen bij lichamelijke en geestelijke aandoeningen de helende werking van muziek warm aanbevelen. Hoe kwam men daar aan die wijsheid? Van de oude Grieken, onder andere van Aristoteles en Plato. En laat dat dezelfde bron zijn waar ook westerse geleerden en muziektheoretici veel van hun kennis uit putten.

Ingekleurde Goldbergvariaties

De *Goldbergvariaties* dus. Hier klinken ze niet op klavecimbel, maar gespeeld door het Nederlands Blazers Ensemble. In sommige gevallen speelt Kayhan Kalhor zijn eigen lijnen mee, in andere gevallen voegt hij zijn eigen variaties toe. De ideale arrangeur, componist en bruggenbouwer voor dit alles is componist Reza Namavar, zoon van een Iraanse vader, opgegroeid in Nederland, en van jongs af verslingerd aan Bach. Op verzoek van het NBE schreef Namavar een doorlopend werk waarvoor hij alle Goldbergvariaties 'inkleurt', dankbaar gebruik makend van de karaktervolle NBE-solisten.

'Mijn muziek voor dit programma bevindt zich ergens op het grensvlak van componeren en arrangeren' vertelt Namavar. 'Ik heb de muziek van Bach op veel plaatsen geanalyseerd volgens de Perzische muzikale wetten. Dat leidde soms tot vrije aanpassingen van zijn melodieën; hier en daar laat ik zelfs het mineur-karakter van de Perzische muziek contrasteren met de majeur-melodieën van Bach. Heel spannend is ook het aandeel van Kayhan Kalhor, een geweldig musicus die op zijn gehoor en vanuit zijn improvisatie-ervaring speelt. De relatie tussen Bach en Perzische muziek is evident aanwezig; beide muziekvormen zijn op hetzelfde fundament gebouwd.'

Jeannette Landré ziet het zo: 'Het lijkt me heel bijzonder om mee te maken hoe Kalhor en Bach in hun melodieën een dialoog met elkaar aangaan. Volgens mij hebben die twee erg veel met elkaar te bespreken. Zeker nu.'

© Saskia Törnqvist

KAYHAN KALHOR

Kayhan Kalhor (1963, Iran) is een internationaal geprezen virtuoos op de kamanche. Zijn prestaties in de Perzische muziek en zijn vele samenwerkingen hebben publiek over de hele wereld aangetrokken.

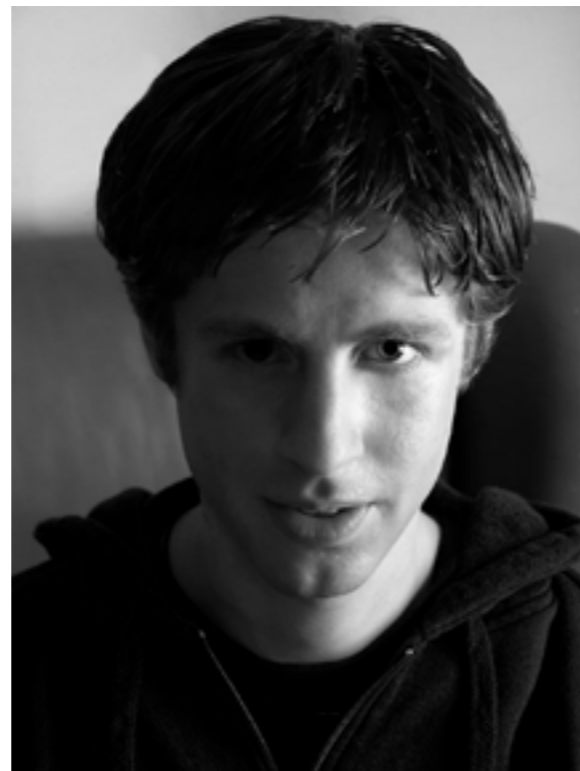
Kalhor studeerde aan het conservatorium in Teheran. Later verhuisde hij naar Rome en Ottawa om Europese klassieke muziek te studeren. Kayhan Kalhor heeft een breed scala van muzikale invloeden. Hij maakt gebruik van een aantal muziekinstrumenten en kruist culturele grenzen met zijn werk. In zijn spel komen vaak de rijke Perzische melodieën en klassieke muziekstructuren terug.

Kalhor werkte eerder samen met o.a. Mohammad Reza Shajarian, Hossein Alizadeh, New York Philharmonic, Orchestre National de Lyon en is vast lid van Yo Yo Ma's Silk Road Ensemble.

REZA NAMAVAR

De Iraans-Nederlandse componist Reza Namavar (1980) begon op veertienjarige leeftijd met componeren. Hij had vooral plezier in twee dingen: muziek en zelf dingen verzinnen. Componeren zou voor hem een goede combinatie van beide blijken te zijn. Reza besloot zich volledig te richten op zijn studie compositie aan het Koninklijk Conservatorium te Den Haag. Reza werkte samen met o.a. het Residentie Orkest, ASKO ensemble, Jordi Savall, Reinbert de Leeuw en Peter Biloen. Tevens heeft Reza aan de Berliner Festspiele en aan twee edities van het Holland Festival deelgenomen.

Voor Bach in Perzië heeft Reza speciaal voor het NBE nieuwe variaties op het welbekende thema van Bach geschreven.

NEDERLANDS BLAZERS ENSEMBLE

Het Nederlands Blazers Ensemble (NBE) is een groep van ruim twintig topmusici die zo'n tachtig keer per jaar samenkomen om in binnen- en buitenland bijzondere programma's te spelen. Gezamenlijke bezieling en honger naar avontuur drijft het NBE tot het maken van theatrale muziekprogramma's die zelden onder één muzikale noemer te vangen zijn; het NBE speelt muziek van alle soorten en maten die de zinnen en verbeelding prikkelt.

Naast de Amsterdamse concertseries in het Concertgebouw, het Muziekgebouw aan 't IJ en Paradiso verzorgt het NBE ieder jaar het spraakmakende Nieuwjaarsconcert dat door de VARA op tv wordt uitgezonden.

Het ensemble wordt regelmatig uitgenodigd voor bijzondere gelegenheden. Zo trad het NBE op tijdens staatsbezoeken in India, Thailand en Turkije, en was het te gast in de fameuze PROMS serie in de Royal Albert Hall in Londen. Daarnaast mocht o.a. het NBE tijdens de inhuldiging van Zijne Majesteit Koning Willem-Alexander de muzikale invulling geven in de Nieuwe Kerk. Tevens is het programma van de dankbetuiging aan Hare Koninklijke Hoogheid Prinses Beatrix op 1 februari 2014 samengesteld door Bart Schneemann, hoboïst en artistiek leider van het NBE.

In 2011 kreeg het NBE de Radio 4 Prijs toegekend. De jury zei hierover: *"Het Nederlands Blazers Ensemble is een hele goede ambassadeur voor de klassieke muziek. De musici bereiken door een opvallende en avontuurlijke programmering een divers en vooral jong publiek. De blazers slechten muren tussen de diverse muzikale genres, combineren eigentijdse muziek met oude muziek en zoeken spannende combinaties met andere disciplines. Het is het meest ondernemeende ensemble van Nederland."*

Onder het motto 'voor wie erbij was of erbij had willen zijn' startte het NBE het eigen cd-label NBELIVE dat elk jaar registraties van bijzondere projecten uitbrengt. Dat blijft niet onopgemerkt: zo werd de cd Gran Partita bekroond met de Edison Publieksprijs.

Artistiek leider Bart Schneemann over het NBE:

"Wij houden ervan muziek te spelen uit alle windstreken en van alle tijden, en alle muziekstijlen met elkaar te verbinden. In elke voorstelling proberen wij de kracht van al die prachtige noten te gebruiken om u een verhaal te vertellen. Een verhaal dat u zal ontroeren, verbazen en op andere gedachten zal brengen."

jongNBeregionaal

Binnenkort organiseren wij weer audities voor de vier jongNBeregionaal ensembles. Het jongNBeregionaal bestaat uit vier ensembles: jongNBenoord, jongNBEZuid, jongNBewest en jongNBEoost. Jonge musici in de leeftijd van 15 - 19 jaar worden begeleid door de gepokte en gemazelde musici van het Nederlands Blazers Ensemble in de NBE-cultuur van samenspel, theatrale presentatie en contact met het publiek.

Het jongNBeregionaal slaat een brug tussen de verschillende muziekpraktijken en is een mooie aanvulling op alle muziek die er al is in de regio's en verlaagt de drempel tussen professionele en amateurmusici en daarmee ook die tussen muziekscholen en conservatoria.

Speel jij ook een (blaas)instrument en lijkt het jou te gek om mee te spelen in een van de regionale ensembles? Ben je tussen de 15 en 19 jaar?

Meld je aan vóór 20 oktober 2014 bij meespelen@nbe.nl.

Ook als je aan een conservatorium bent verbonden, mag je je voor de auditie aanmelden. De audities zullen plaatsvinden op 25, 26 oktober en 30 november.

Alle details zullen te vinden zijn op www.nbe.nl/jongnberregionaal

Mocht je vragen hebben, aarzel niet om ons een mailtje te sturen naar info@nbe.nl.

NBE's LOTGENOTEN

Jaar in jaar uit weet het NBE haar publiek te verwonderen met steeds weer nieuwe programma's. Alsof het niets is, worden er aan de lopende band nieuwe combinaties van verschillende muzikale genres gepresenteerd en worden er solisten uit de hoge hoed getoverd waarvan het bestaan niet bekend was. Het absolute hoogtepunt wat dat betreft is het jaarlijkse Nieuwjaarconcert in Het Concertgebouw. Het NBE maakt fantastisch muziek maar laat ook steeds weer zien in wat voor een andere wereld we zouden kunnen leven als verschillende culturen de krachten bundelen. Om het ensemble op dit niveau te kunnen laten acteren en om nieuwe dromen de ruimte te geven, is er rondom het NBE al bijna tien jaar een groep van ongeveer honderd enthousiaste fans actief. Onder de geuzennaam "De Lotgenoten" steekt ieder van hen De Blazers financieel de helpende hand toe in de vorm van een fiscaal gunstige schenking. De liefde van De Lotgenoten voor het NBE vertaalt zich niet alleen in geld. Velen van hen staan De Blazers inmiddels ook met raad en daad terzijde. Omdat echte liefde wederzijds is, omarmt het NBE haar donateurs met verve. Er wordt regelmatig samen feest gevierd.

Oprichter Albert Jan van Soelen over De Lotgenoten:

"Op 19 april 2005 gebeurde er in Amsterdam iets bijzonders. In Felix Meritis werd toen de eerste bijeenkomst gehouden van een groep mensen die onder de geuzennaam 'De Lotgenoten' besloot het NBE financieel te gaan ondersteunen. Het in binnen en buitenland vermaarde NBE is een aparte club waarvan er in de muziekwereld geen tweede is. Het ensemble staat voor een bijzondere mix van topniveau, originaliteit, energie, lef, vriendschap en speelplezier."

Meer weten? Stuur een mailtje naar lotgenoten@nbe.nl of kijk op de website nbe.nl/lotgenoten

Nederlands Blazers Ensemble

artistiek leider	Bart Schneemann
zakelijk leider	Niek Wijns
productie	Elena van Slogteren, Anne Pagnier
hoofd marketing	Olga Mouret
pr & marketing	Floor Pletzers
muziekvoorbereiding	Geert Rubingh
educatie	Claartje Gieben
stagiair educatie	Emma Bouman
stagemanager	Luc Kossen
licht	James Murray
geluid	Theo Janssen
inleiding	Saskia Törnqvist

Nederlands Blazers Ensemble
Korte Leidsedwardsstraat 12, 1017 RC Amsterdam
tel (020) 6237806 | info@nbe.nl | www.nbe.nl

De projecten van het Nederlands Blazers Ensemble worden mede mogelijk gemaakt door:

**FONDS
PODIUM
KUNSTEN**
PERFORMING
ARTS FUND NL

**x Gemeente
x Amsterdam**

**NEDERLANDS
BLAZERS ENSEMBLE** **ROMEO & JULIA**
SERGEJ PROKOFJEV
CHOREOGRAFIE ROY JULEN
STILLE FILM UGO FALENA

DO 30 OKT AMSTERDAM PODIUM MOZAIK
ZO 2 NOV BREDA CHASSE THEATER (IMTHEE)
WO 5 NOV ARNHEM MUIS SACRUM
DO 6 & VR 7 NOV AMSTERDAM MUZIEKBOUW AAN 'T U
ZA 8 NOV DEN HAAG DR. ANTON PHILIPZAAL
ZO 9 NOV HEERLEN PARKSTAD LIMBURG THEATERS-HEERLEN (IMTHEE)
WO 12 NOV ROTTERDAM ROTTERDAMSE SCHOUBURG

WWW.NBE.NL

‘Alleen *De Groene Amsterdammer* houdt het nog bij geestelijk voedsel van superieure kwaliteit’
(*Remco Campert in de Volkskrant*)

<p>Onafhankelijk weekblad sinds 1807 4 september 2014 Jaargang 129 / Nr. 36 € 4,50</p>	<h1>DE GROENE AMSTERDAMMER</h1>	 <p>0945-1016000000</p>
		
<p>‘Als je zwart bent, ben je in de eerste plaats een zwart lichaam, vóóordat je een joch bent dat gewoon op straat wandelt’ Teju Cole, Amerikaans schrijver</p>	<p>Jihad-pr Intimiderende vreemdheid als propaganda</p>	
		
<p>Nieuwe armoede Behalve voor geldgebrek zorgt de wal uit de middenklasse ook voor schraamte</p>		
		
<p>Jérôme Ferrari De Europese Literatuurprijs-winnaar over verloren illusies</p>		

Lees *De Groene* 5 weken voor 5 euro.
groene.nl/5weken